

Zdravý plod identity

Naše identita se utváří neustále, na počátku, v průběhu i na konci života. V tomto článku, posledním z řady těch, které pojednávají o formaci osobnosti z křesťanského pohledu, se rýsuje cíl tohoto závodu, jímž je spočinutí naší křehké identity v identitě Boží.

21.10.2020

Kdo jste?... Při přijímacím pohovoru, letištní kontrole, když surfujeme na internetu a při mnoha dalších příležitostech jsou od nás

požadovány osobní údaje. Jsme schopni je poskytnout: jméno, datum narození, zaměstnání, občanství..., výšku, váhu a barvu očí... Dokonce můžeme upozornit na některé charakteristiky našeho způsobu bytí: jsem dobrý či špatný sportovec, se sklonem k tloustnutí, hbitý či nemotorný, optimistický či pesimistický, bázlivý či sdílný a povídavý. Není však pravdou, že jsem přes to všechno stále ještě neřekl, *kým skutečně jsem?*

Na počátku těchto stránek týkajících se formace osobnosti jsme se přesvědčili o tom, že zralý křesťan má vznešený, jasný a harmonický životní plán, na nějž vrhá světlo jeho povolání Božího dítěte. Tím, co nám lépe pomáhá definovat sebe sama je poznání tohoto plánu a jeho přijetí za vlastní. Další kapitoly nám umožnily pochopit tento proces růstu a znamení zralosti, která zahrnuje působení Ducha svatého v našich

duších. Na počátku, v průběhu i na konci tohoto procesu se naše identita neustále utváří: již od dětství víme, kdo jsme, a známe část plánu, ačkoliv zároveň vše ještě zbývá vykonat...

Tento plán se postupně odhaluje, více si uvědomujeme svoji hodnotu a poslání ve světě; pojmenováváme omezení a schopnosti; objevujeme, co je ve druhých dobré i zlé.

Zpočátku za nás o jménu, stravě, uvedení do víry či škole rozhodují rodiče... V období dospívání se zvýrazňuje to, co nás odlišuje, a v dalších etapách se rozvinují křídla umožňující samostatný, avšak nikoliv osamělý let. Na sklonku naší pozemské existence se život, který byl plný smyslu, uzavírá plnou identitou, jako brož šperku. Tím se končí rukopis našich dějin, které se snažíme na zemi psát s Boží rukou, která naše tahy vede, a otevírá se před námi skutečná historie: znovu se setkáváme, „stokrát víc“¹, se vším,

co jsme milovali, a se všemi, se kterými jsme milovali.

Mířme do středu terče

Pokud se stejně jako lukostřelec, který vypouští šíp, chceme trefit do černého, musíme mířit vysoko a daleko. Musíme mít na zřeteli ideály a mířit k nim. Zralý člověk se má snažit připomínat si je dříve, než se pustí do jakékoliv práce nebo učiní rozhodnutí. Nezamění tak prostředky s cílem. Protože ví, kým je a kam jde, nenechá se oklamat zdánlivým štěstím snadno dosažitelných požitků ani iluzorní autonomií toho, kdo nepřijímá jiná měřítká než svoje vlastní. Aby dobře „zamířil“, musí dát na zkušenost někoho, kdo mu ukáže, jak silně napnout tětivu, jak držet luk, jak se soustředit na to, co je důležité. Vnější pozorovatel nám může říci, kam naše střely dopadají, a laskavě a bezpečně nás poopravit: výš, víc doprava, víc

doleva..., pozor na vítr... Právě to se snaží dělat rodiče, dobří vychovatelé a přátelé, kněz nebo ten, kdo nám je v našem křesťanském životě rádce.

Poslušnost, se kterou přijímáme doporučení toho, kdo nás miluje, i vnuknutí Boží v srdci, je klíčem ke zdárnému dosažení kýženého cíle. Abychom se trefili do černého, musíme mířit na střed terče, ale nesmíme se nechat rozptylovat a hledět kdovíkam, nedbat na znamení a upozornění. Nestačí tedy plán znát, je třeba se snažit v každém okamžiku jej hledat, být vytrvalý a prosit o pomoc.

Častokrát nedokážeme změnit, co se nám děje, ani svůj způsob bytí poopravit. Postoj vůči těmto omezením však může být velmi různý a do značné míry na něm závisí radost, kterou máme a kterou můžeme dávat druhým. Naši osobnost určuje styl našich reakcí,

způsoby vystupování a jednání. Každá myšlenka a touha, slova, gesta, pohled a úsměv prostupuje vzduch, který dýcháme. Tento „vzduch“ nás nutká začínat den a kteroukoliv aktivitu s pomyšlením na konec. *In omnibu respice finem*, praví jedno staré heraldické heslo: ve všem měj pohled upřený na konec. Při práci, odpočinku, ať už bdíme či spíme, jsme stále stejní, s jedinečnou identitou, kterou nelze potlačit a kterou by nemělo smysl skrývat: obavy dávat najevo, jací jsme, by svědčily o váhavé identitě. Křesťan vnímá Boha jako Otce a nestará se o to, co od života očekává, ale spíše o to, co Bůh a život očekávají od něj.

Jestliže se často ptáme, co od nás Bůh chce, a snažíme se mu líbit, stáváme se stále více muži a ženami a náš život je více koherentní. Víme totiž nejen to, kdo jsme, ale také jak jednat v kterékoliv situaci; naše identita dozrává činorodostí a roste s našimi

osobními charakteristikami. Jsme šťastní, že jsme takoví, jací jsme, a že děláme to, co děláme. Vztah s Bohem se vyznačuje synovstvím a důvěrou, navzdory tomu, že leccemu nerozumíme a že máme osobní slabosti. Náš „křesťanský občanský průkaz“ se shoduje s Ježíšovým a jako poznávací znamení je do něj vtištěn také jeho kříž². Poznáváme-li Krista, poznáváme lépe sami sebe. Hledíme-li na Krista, trefíme se s jeho mocnou pomocí do černého.

Bezpečné vodítko v podobě modlitby Otče náš

Ježíš je náš vzor, svým životem a svým učením. Od něj přejímáme označení křesťané a dostáváme svoji vlastní modlitbu, Otče náš³, která je vynikajícím vodítkem k utváření lidského života a charakteru. Modlitba Otče náš nám naznačuje, oč máme prosit a v jakém pořadí, a naplňuje touhy naší afektivity. Naše

prožitky, četba, obrazy, které zachycuje naše sítnice, nás povzbuzují nebo brzdí; je mnoho faktorů, které nás vedou kupředu nebo nás z cesty svádí. Když každý den píšeme novou stránku svého života, provází nás touto komplexností modlitba.

Modlitbu Otče náš jsme se sice modlili již mnohokrát, ale žasnout nad ní bychom mohli neustále: uznáváme, že máme *svého Otce, který je na nebesích*, nikoliv vysoko nebo daleko, ale v naší těsné blízkosti⁴. Nehovoříme o *svém* Otci, ale o *našem*, protože být lidmi znamená být ve vztahu s druhými. Prosíme jej, aby jeho *jméno bylo posvěceno*: On, který nic nepotřebuje, chce být poznáván, adorován, toužebně očekáván a oslavován, protože jedině takto lze nasytit hlad lidstva⁵. Pokračujeme prosbou, *abypřišlo jeho království*: osobní plán je osvěcován touto touhou, která se

stává skutečností v Kristu, v jeho milosti, která působí v nás, a vede nás do věčné slávy. „Křesťanská identita, jež je oním křestním objetím, jímž nás jako maličké přivinul Otec, nám dává touhu, abychom jako marnotratní a zároveň v Marii vyvolení synové toužili po dalším objetí milosrdného Otce, jenž nás očekává ve slávě“⁶. *Bud' vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi*: dej, ať rosteme k tobě, základu a cíli naší identity. Z této perspektivy pak lze vnímat úspěch či neúspěch, radosti či bolesti.

Uznáváme, že jsme stvoření, která potřebují hmotná dobra, *chléb náš vezdejší*. Na vyšší rovině tento chléb odkazuje na eucharistii, samotného Ježíše, který nás vyzývá, abychom jej přijímali. Při mši svaté, po skončení eucharistické modlitby, se kněz obrací na věřící slovy: *Odvažujeme se modlit...* a poté spolu s ostatními pronáší modlitbu, kterou nás Pán

naučil. *Každodenní*: dnes a nyní je chvíle rozhodnout se pro Něj, naladit struny svého života a hrát Boží hudbu, odpouštět a nechovat v sobě zatrpkllost. Jak nevnímat naléhavost slov, která vyšla z jeho úst: *Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům?* V jedné zemi s málo věřícími, při výuce místního jazyka pro cizince, se vyučující zeptala věřícího žáka: „Co dělá Bůh?“, a přitom ukazovala ve slovníčku na slovo „trestat“. Student se cítil být zatlačen do kouta, protože i když se mu zdálo být mínění vyučující nespravedlivé, necítil v sobě přílišnou spontánnost k tomu, aby dokázal podat dostatečné zdůvodnění. K údivu žáků přítomných ve třídě však dokázal zvolit správná slova: „Bůh odpouští“. Prosíme Boha, aby nám dal účast na vlastnosti, která je mu tolik vlastní a díky které se mu podobáme.

Nakonec říkáme: *Neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.* Toužíme po tom, aby nás Bůh zahrnul svojí láskou, svým milosrdenstvím, které nespočívá pouze v tom, že nám odpouští, ale také nám ukazuje nebezpečí na cestě. Bůh nás spolu se svou církví upozorňuje, čeho se vyvarovat. Náročný program, který ovšem vede k dobrému a pokojnému životu, odhalují blahoslavenství z horského kázání. Naopak hřích nejenže uráží Boha, ale ubližuje také nám a připravuje nás o pokoj, protože nám rozděluje srdce, neboť „nikdo nemůže sloužit dvěma pánům“⁷. Proto je důvodem k vděčnosti, že se nám dostává rady, kam opřít nohu, abychom stoupali vzhůru bezpečně, do čeho vkládat své naděje, abychom je spatřili naplněné. Díky modlitbě zapouští naše identita hluboké kořeny a objevujeme, že náš život je neustálým dialogem s Bohem. Vždyť „je-li Bůh s námi, kdo proti nám?“⁸.

Sázka na jedinou kartu

Zrak se pozdvihuje a naše kroky stoupají k nebi. Víme, že „Pán od nás žádá veškerou lásku, celý život, celé srdce, celý rozum; je třeba odpovědět s vědomím, že vše vsázíme na jedinou kartu, totiž na kartu Boží lásky. Pane, miluji tě, protože mám chuť tě milovat“⁹. Křesťanská identita se utváří odpovídáním na to, co nám Bůh dává a co od nás požaduje, následováním vlastního povolání. Každé naše jednání, meziosobní přátelské či pracovní vztahy musí nést tuto pečeť: identita vyžaduje soulad s povoláním, které nám Pán adresuje.

Zralost je úkol, který nikdy nekončí, a proto formovat se znamená učit se žít jako ten, kým člověk skutečně je. Kdo chce vyhrát nějakou hru nebo sázku, bere v úvahu mnoho faktorů a obvykle příliš neriskuje. V křesťanském počínání se

odevzdáváme Bohu. Díky tomuto cíli získává význam celý život: láska k Bohu, jež není možná bez účinné lásky k druhým, dává jednotu způsobu bytí. Když objevíme jasné poslání, které nás naplňuje, jsme vděční tomu, kdo je nám dal poznat, a vkládáme do něj svoji důvěru. Pevně zakořeněná identita vede k tomu, že vše najednou a navždy sázíme na jedinou kartu. Toto je „smělá jistota křesťana“¹⁰.

Cílem našeho křesťanského povolání je ztotožnění se s Kristem. Pokud budeme koherentní, přirození a prostí, poznáme jej, protože on velebí ty, v nichž „není lsti“¹¹. Naopak „všechno, co je nějak zamotané, komplikované, všechno pipání vlastní osoby staví zeď, která často brání uslyšet Boží hlas.“¹². Rozvíjet identitu znamená ničit zdi, jevící se jako falešné jistoty; odstraňovat bariéry, které nás vzdalují od druhých a od Boha. V Ježíši se spojují

země a nebesa; ztotožnit se s ním znamená nalézt pravdu o sobě.

Nadpřirozená identita

Všechno, co děláme, jídlo, práce, rodinné a společenské vztahy, nese lidskou pečeť a u nejrůznějších ras a kultur vykazuje značné podobnosti. Jedině lidská bytost dokáže proměňovat své jednání ve smysluplná gesta. Z ní vyzařuje krása těla a její jazyk, který ji cudně chrání, je znamením identity a prostorem svobody. Pouze ona proměňuje instinkty ve sklony, protože zná cíl svých impulsů a je schopna je ovládat. Nenechává se strhávat slepými silami, ale ovládá je svým rozumem a vůlí. Pouze muž a ženu Bůh učinil ke svému obrazu a podobě¹³: učinil je osobami. Chtěl, aby se jim dostávalo výchovy a aby postupně zráli; především jim pak chtěl dát účast na své intimitě:

vystavět na lidských základech
nadpřirozenou identitu.

Tato identita neizoluje, nýbrž utváří
se spolu s druhými a ve vztahu k
druhým, vede nás k tomu, že
zapomínáme na sebe a hledíme
směrem ven. Vnímáme to u dítěte,
které po několika málo měsících
nezajímá už jen jeho prst, ale
rozeznává tvář matky, usmívá se;
později zjišťuje, že není jediným
„králem“ na světě; přestává se všeho
dožadovat a říkat „moje, moje“...
Dospívající se učí, že si nemůže
vymoci všechno; pokud chce, aby mu
jeho rodiče koupili jízdní kolo, čeká...
a možná se před svými
narozeninami také lépe chová.
Doceňuje tak hodnotu očekávání,
které jej připravuje na skutečné
očekávání, plné optimismu, a tím je
křesťanská naděje. Postupně se
vyjevuje řada duchovních
charakteristik. Uvědomujeme si, že
svoboda neznamená jen možnost

volby, ale také zodpovědnost: něco nebo někdo od nás žádá odpověď. Utváření vlastní osobnosti tedy primárně nespočívá v naplňování sebe sama, nýbrž ve stále větší otevřenosti vůči druhým a umocňování všeho, čím jim můžeme být přínosem. Tento úkol začíná v domácnosti, v rodině „vyznačující se pevnou a laskavou důvěrou, kde se přese všechno stále znovu důvěřuje“¹⁴; kde každý muž a každá žena ví, kým je a co může pro druhé udělat.

Z úžasu nad tímto zcela zvláštním záměrem vyvěrá otázka po smyslu existence: *Kdo jsem?* Naše křehká identita stvořených bytostí se zakládá na plné identitě, kterou má jedině Bůh. Dobře to chápali naši první bratři a sestry ve víře: „Křesťané mají tělo, nežijí však podle přání těla. Žijí na zemi, bydlí však v nebi“¹⁵.

Wenceslao Vial

1 Mt 19, 29.

2 Srov. papež František, *Homilie ve Svaté Martě*, 26. 11. 2014.

3 Srov. Mt 6, 9-13.

4 Srov. sv. Josemaría, *Cesta*, 267.

5 Srov. Benedikt XVI., *Homilie*, 11. 9. 2011.

6 František, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium* (24. 11. 2013), 144.

7 Mt 6, 24.

8 Řím 8, 31.

9 Sv. Josemaría, *Poznámky z rodinného setkání*, 30. 11. 1960 (AGP, knihovna, P01, 1969, str. 265).

10 Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, 58.

11 Jan 1, 47.

12 Sv. Josemaría, *Boží přátelé*, 90.

13 Srov. *Gn* 1, 26.

14 František, apoštolská exhortace
Amoris laetitia, 19. 3. 2016, 115.

15 *List Diognétovi*, 5 (PG 2, 1174).

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
zdravy-plod-identity/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/zdravy-plod-identity/) (07.08.2025)